بسم الله الرحمن الرحیم

دروژې معنی

روژه (الصیام)په لغت کې امساک دیوڅه نه ځان منع کولو ته وايي، او شرعا : دخوراک څښاک او دتولو روژه ماتونکو شیانو نه د صبح صادق نه تر لمر پریوتلو پورې ځان ساتلو ته وايي

دروژې ارکان

۱- نیت ۲- دروژې ماتونکې شیانو نه ځان ساتل

دروژې دنیت اقسام

۱-دفرض روژې نیت: لازمي خبره ده چه دفرض روژې لپاره دشپې نه یعني د فجر نه مخکې نیت وکړي،اوکه د میاشتې دداخلیدو نه که نیت وکړي ورله کافي دي،او دنیت ځاي زړه دي او لفظا په ژبه وییل بدعت دي. ۲- دنفلي روژې نیت: او دا دورځې هروخت کې کولې شي چه ترڅو یې داسې کار نه وي کړي چه روژه وربانديې ماتیږي لیکن اجر به یې دنیت کولو نه حساب کیږي.

دروژې اقسام

۱-واجب (درمضان روژه، کفاره، او نذر) ۲- نفلي روژه

درمضان دروژې دواجب کیدلو شرطونه

۱-اسلام ۲-عقل ۳-بلوغ۴-مقیم: مسافر باندې روژه نشته،او افضله داده چه که مشقت ورته نه وي نو روژه دې ونیسي،ځکه درسول الله صلی الله علیه وسلم دعمل نه هم ثابت دي او او ذمه هم وربانديې بریء کیږي،او مکلف لپاره اساني هم وي،او درمضان دمیاشتې فضیلت کې هم شامل شي،۵-صحت ۶-دحیض او نفاس نه پاکوالي.

دروژې حالت کې مرض

مرض په دوه قسمه دي۱- هغه چه دختمیدلو امید یې نه وي،اوپه دې کې عمررسیده دروژې نیولو نه عاجز کمزوري شامل دي،نو دې باندې روژه لازم نه ده بلکه دروژې په بدل کې به مسکین له روټۍ ورکوي،په داسې طریقه چه یا به دورځو برابر مسکینان راټول کړي او یو خت روټۍ یا د غرمې یا د ماښام روټۍ ورکړي، او یا به دورځو مطابق مسکینانو باندې روټۍ تقسیم کړي،هر مسکین له ربع صاع نبوي پیمانه باندې (یعني چه دنیم کیلو او(۱۰) لس ګرامه بهترین وریښو په وزن برابراندازه ده)ورکړي. اوښه خبره ده که دې سره که دترکاری لپاره غوښه یا غوړي ورکړي. ورکړې شي ۲- هغه مرض چه ختمیدلو امید یې وي خو لیکن روژه نیولو کې ورته مشقت وي،او دې کې حائضه او نفاس والا زنانه او هغه زنانه چه ماشوم له یې ورکوي،او همدارنګه مسافر،نو کله چه صحت ښه شي مشقت ختم شي نو دروژې قضاء به راوړي خومره چه یې خوړلې وي،او که دتکلیف مرض مشقت ختمیدلو نه مخکې وفات شو نو ورنه ساقط کیږي.

درمضان دمیاشتې داخلیدل په څه باندې ثابتیږي

درمضان د میاشتې داخلیدل یا د میاشتې په لیدلو باندې او یا دشعبان دمیاشتې دیرش ورځو پوره کیدلو باندې ثابتیږي.

دروژې مفسدات(هغه کارونه چه روژه فاسدوي)

جهل(لاعلمي) هیره،او مجبور(اکراه) په دې کې معذور دي: ۱-قصدا خوراک څښاک کول،او که د ځانه هیر وو او خوراک یې وکړو نو روژه یې صحیح ده، ۲- جماع،همبستري کوروالي کول:که چرته په روژه کې دورځې حالت کې وشي او فرض روژه وي. نو بیابه کفاره مغلظة به ورکوي، او هغه دیو غلام ازادول دي، او که چرته یې پیدا نه کړي نو بیا به ددوه میاشتو مسلسل روژه نیسي،او که دا هم نه شي کولې نو بیا به شپیته ۶۰ مسکینانو له روټۍ ورکوي، ۳-د مباشرت یا غاړه اخستلو یا ښکلولو وغیره په سبب دمني وتل.

۴-هغه څه چه دخوراک او څښاک په معنی کې وي لکه د طاقت انجکشن(ستن) لګول.اما کوم چه غیر مغذي او طاقت والا نه وي په هغې روژه نه ماتیږي.۵-حجامه (ښکر) باندې وینه ویستل.اما لږه وینه دټیسټ وغیره لپاره روژه نه ماتوي،۶-قصدا القئ (کانګي)کول۷-دحیض او نفاس وینه جاري کیدل

دروژې مستحبات

۱-پیشمني (سحور)کول۲-پیشمني کې وروستوالي کول ۳-روژه ماتي کې تعجیل(مخکې والي) کول،۴-تازه دري (۳) رطب کجورو باندې روژه ماتول که نه وي په عامه کجوره باندې او که نه وي نو په اوبوباندې ،اوکه هیڅ هم پیدا نه کړي نو زړه کې دې دروژه ماتې نیت وکړي،۵-دروژې حالت کې او روژه ماتي کې دعاء کول ۶-صدقه ورکول. ۷-دشپې لمونځ کول۸-دقران تلاوت کول۹-عمره کول۱۰-چه څوک ورته کنذل وکړي نو هغه ته دا وییل چه زه روژه یم۱۱-دقدر شپه لټول ۱۲-اخري لس ورځو کې اعتکاف کول

نفلي روژې

۱-دشوال شپږ روژې دهغه چالپاره چه درمضان میاشت یې پوره کړې وي،او بهتره داده چه دا روژې پرله پسې ونیسي ۲-دحاجي نه علاوه نورو خلکو لپاره دعرفې دورځې روژه نیول۳-دعاشوراء روژه نیول سره د نهمې او یوولسمې ورځې.۴-ددوشنبې او پنجشبې(پیراو جمعرات) روژې نیول ۵-په هره میاشت کې دري ورځې روژې نیول او بهتره داده چه ایام البیض وي(۱۳،۱۴،۱۵) ۶-یو ورځ روژه نیول یوه ورځ نه نیول۷-دمحرم دمیاشتې چه دالله میاشت ده روژه نیول. ، ۸-دذي الحجې دمیاشتې نهه روژۍ نیول، ۹-دشعبان دمیاشتې روژې نیول لیکن پوره میاشت نه نیول.

مکروه روژي

دجمعي هفتي ا و داتوار(یکشنبي) ورځ په روژي سره یوائحي کول،او که چرته د کوم سبب په ورځ په دي ورځ روژه ونیول شي نو بیا مکروه نه ده لکه دعرفي روژه که په دي ورځو کي برابره شي.

حرامه روژه

۱-درجب میاشت روژي لپاره خاص کول۲-دشک دورځي روژه نیول اما که عادتا دچا روژه دي ورځي سره برابر شي نو څه وربانديي نشته،۳-داخترونو په ورځ روژه نیول ۴-دایام التشریق درورځو روژي نیول مګرد هغه چا لپاره چه حج کي یي دقرباني استطاعت نه وي۵-ټول عمر روژه نیول

زکات فطر(سرسایه)

په هغه مسلمان باندي واجب ده چه درمضان دمیاشتي داخري ورځي لمر وربانـدي غروب شي .او داختر ورځ او شپه ورله خاص شوي ده،چه دخپل او خپل اولاد (اهل) د خوراک نه یعني (غله) دیو صاع په اندازه ورکړل شي، او د جنین(دحمل) نه ورکول مستحب دي

دسرسایي دورکولو حکمت

دروژه دار د روژي لپاره پاکوالي دي(یعني که روژه کي لغو او بې ځایه خبري یي کړي وي) ۲-داختر په ورځ مسکینان سوال ته نه محتاجه کیږي.

دسرسایي دورکولو وخت

۱-داختر نه یو یا دوه ورځي مخکي اداء کول جائز دي ۲-داختر دلمانځه نه مخکي او دسهار لمونځ نه وروسته مستحب دي۳-داختر دلمونځ نه وروسته اداء کول حرام وخت دي

دسرسایي اندازه (مقدار)

یوصاع د عامو خلکو دخوراک غلي نه،او دا په نقدو روپو باندي نه اداء کیږي،صاع دبهترین وربشو دوه کیلو او څلویښت ګرامه اندازه ده.

داخترلمونځ

او دا په هر چا باندي فرض عین دي،او د اداء کولو وخت یي چه کله لمر دیوي نیزي(غشي) برابر اوچت شي ،او چه کله دالمونځ لاړشي نو قضايي نشته او ددي لمونځ په صحرا کي(دابادۍ نه بهر) کول سنت دي،او مسجد کي هم جائزدي،او ددي نه مخکي باید دري کجوري وخوري او ځان صفا کړي .او په کومه لارچه تللي وي په هغي دي بیا نه راځي لاره دي بدله کړي،او ښایسته کپړي به واچوي،او داختر مبارکی به په دي کلماتوسره ورکوي تقبل الله منا ومنکم،اود اختر دشپي نه تر د اختر دورځي دلمرپریوتلو پوري او دلمونځونو نه وروسته تکبیر مطلق وییل سنت دي،او هغه دادي: الله اکبر الله اکبر لااله الاالله والله اکبر الله اکبرولله الحمد،او ددي لمونځ طریقه داده چه دوه رکعته به دخطبي نه مخکي وکړي اولني رکعت کي به دتکبیر تحریمه نه وروسته شپږ تکبیرات وايي،او دویم رکعت کي به دتلاوت نه مخکي دقیام د تکبیر نه بغیر پنځه تکبیرات اوایي.

وصلى الله على النبي محمد وعلى آله وصحبه اجمعين

باللغة البشتو

دروژي احکام

فقه الصيام

رمضان

هيثم بن محمد جميل سرحان
المدرس بمعهد الحرم بالمسجد النبوي

www.alsarhaan.com